

עין משפט ונר מצוה

קיא א מיי' פ'ט מה'ל מאכלות אסורות הלכה א' עוש'ע י"ד ס' פו סעיף א':

פסוקים ופסוקים

רבינו גרשום

בעזרה זו ששנה ר' לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמי' לא תאכלנו למען ייטב לך ואמר ר' למה כתב שני פעמים לא תאכלנו אח' לא תאכלנו מדבר בבשר בחלב: במה הכתוב מדבר בשני מינין. כלומר דרכיו לא תאכל הנפש עם הבשר אלו שני מינין בשר ודם וזהו אבר מן החי אף כאן בשני מינין בבשר בחלב אבל בהנאה אימא לא קמי': כל מקום שנאמר לא תאכל לא יאכל לא תאכלו אחז איסור אכילה ואחד איסור הנאה: לא יהיה קדש מבני ישראל מה להלן הנאה כלומר הנאה דתשמיש המטה אף כאן הנאה דאפי' בהנאה אסור: אמרה תורה כשתמכרה לא תבשלה ותמכנה כלומר כתיב לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך וגו' לא תבשל גוי בחלב אמו כלומר כשתמכרה לא תבשלה בחלב ותמכרה דאם תבשלה בחלב לא תוכל למכרה דאסורה בהנאה: מה להלן אסור כלומר דטרפה אסור באכילה. מה לערלה שלא יהיה לה שעת הכושר כי' כלומר תאמר בבשר בחלב שהיתה לה שעת הכושר דאפילו משנת הבשר בחלב לא נאסר בעונן דיכול להירדוף אבל לאחר שנתבשל אסור: למה לי למימר כלאי הכרם יוכיח כשאמר מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת נימא ערלה תוכיח שאין ענוש כרת ואסורה בין באכילה ובין בהנאה ואי פריך מה לערלה שכן לא היה שעת הכושר נימא חמץ בפסח יוכיח ונימא חזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השווה שבהן אסורין בין באכילה ובין בהנאה אף אני אביא בשר בחלב שהוא אסור ואסור בין באכילה ובין בהנאה: א"ל רב מרדכי לרב אשי כל מן הצד כי' כלומר משום פירכא וזו שאתא אומר משום דאיכא למימר נבלה תוכיח לא הוה למישק למהדר דינא וליתו מן הצד דלא מצית לימפרך נבלה תוכיח דהכי אסורין משמא דריש לקיש כל מן הצד מגופיה פרינק כלומר כל חזרו הדין כי' מצינו השוה שבהן כי' אי מצית למיפרך מה להצד השוה שבהן מגופיה דדינא פרכינן אבל אי מצינן למיפרך לא פירכא אחריתי לפיכך לא פרכינן נבילה תוכיח שהיא אסורה באכילה: אי הכי תיתי מן הצד. כלומר כיוון דאמרת דלא יכלינן למיפרך נבילה תוכיח תיתי מן הצד דערלה וחמץ בדבשר בחלב הוא אסור בהנאה: אי הכי (כיון [השתא נמי] דאמרת כלאי הכרם יוכיח איכא למיפרך שכן גדולי קרקע. א"ל רב מרדכי לרב אשי כל במה הצד פרכינן כל דהוא אסור כיומרי אי הוה אחי בשר

קטו:

בשני מינין. פי' בקונטרס מותרין באכילה כחולין ואסורין בגזיה ועבודה כקדשים ואין נראה דלא שייך משום הכי דמקרי שני מינים אלא נראה משום דליתקש לנבי ואיל חשיב להו כשני מינין כדאמר פ' אלו הן הלוקין (מסות דף כג.) אמר רבי יצחק המרציע שור פסולי המוקדשין לוקה ור' אושעיא נמי קאמר המנהיג שור פסולי המוקדשין לוקה גוף אחד הוא ועשאו הכתוב צ' גופים פירוש שעשאו הכתוב כצבי ואיל וזהכי מיישז ר"ת הא דאמר צפ' כל פסולי המוקדשין (צטורות ג.) תלת צבי ואיל כתיבי חד לכדריזי יצחק ורבי אושעיא ופי' שס בקונטרס דלא אמפרש היכא: **ונאמר להלן לא יהיה קדש.** ואי לאו קרא דלא תאכלנו ה"א דהנחת הגוף צלל אכילה אסר הכמוז: **ומה ערדה.** לינא למפרך מה לערלה שכן לריך מחמים לצטלה דמדרבנן הוא לזריך מחמים: **מה לחמץ בפסח שבן ברת.** וכרת גופיה לא שייך למילף שאין עושין מן הדין: **כלאי הכרם יוכיחו.** מכלאי הכרם גרידא הוה מצי למילף צמה מצינו אלא ניחא ליה למעצז מחלת הדין בקי"ו^[א] ואין להקשות מה לערלה וחמץ וכלאי הכרם שכן צשריפה דתנן בתמורה (דף ג:)^[א] דהיא גופה נילף ועוד דהיינו דוקא לרבי יהודה דאמר^[ג] אין ציעור חמץ אלא שריפה אצל לרצנן לא הוי חמץ צשריפה הקשה ה"ר יעקב מאורלייני"ש מה לכולהו שכן לא הותרו מכללן תאמר צצשר צחצץ שהותר מכללו אצל צהמה טמאה וחצץ צהמה טמאה וטובא דאמר לעיל וי"ל דאין זה קרוי הותר מכללו דדוקא חצץ דכתיבי (ויקרא ג) כל חצץ דמשמע אפילו דמיה והדר שרף דמיה זה חשיב הותר מכללו אצל צצשר צחצץ לא כתיבי **כל: חורש בשור וחמור כו'.** אצל השתא ענדינן קי"ו דכשם שאסור צאכלה אסור צהנאה:

ולפיפוך מה לבולחו שבן גדולי קרקע. ואע"ג דמכללי הכרם אינא למילף צמה מצינו ולא פרכינן כל דהו מ"מ אהא דיליף צקי"ו משלשמן פריך:

חדא

וליהדר דינא וליתי במה הצד אמר רב אשי משום דאיכא למימר נבלה תוכיח שאסורה באכילה ומותרת בהנאה אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דריש לקיש כל מה הצד מגופו פרכינן מעלמא לא פרכינן אי הכי תיתי במה הצד משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן גדולי קרקע אי הכי השתא נמי איכא למיפרך מה לכלאי הכרם שכן גדולי קרקע א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דר"ל כל מה הצד פרכינן כל דהו לא פרכינן ולפיפוך לבולחו מה לבולחו שכן גדולי קרקע אלא אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דר"ל חדא

פרכינן אס יש להשצי צשנייה מה להצד השוה צצשנייה שכן כך וכך יש צהס תאמר צזה שלא השווה להן צצמה וז (היא) פרכינן אצל מעלמא כגון פלוגי יוכיח לא פרכינן: שכן גדולי קרקע. אע"ג דאין חומר להיות נאסרין צצק אפ"ה אמרינן: כל מה הצד פרכינן כל דהו. כל דבר הלמד צהצד השוה ויש להשיצ שום דצר שהמלמדין שוין צו והלמד אינו שוה להן צו אפילו שאינו לא קל ולא חמור פרכינן ליה: לא אס אמרס כו'. אי הוה הדר דינא ואתי צמה הצד הוה פרכינן כל דהו אצל השתא דאתי מכלאים ואתה צא להשיצ לא אס אמרת צכלאים שכן גדולי קרקע וין וז תשובה דקולא וחומרא פרכינן אס אנו צרייין ללמוד קולא יש לך להשיצ לא אס אמרת צמה צוה שכן יש צו ציד קולא ואס אנו לומדים חומר לריך אתה להשיצ לא אס אמרת צזה שכן יש צו צד חמור כגון הני דאמרינן לעיל מה לערלה שכן לא הינא לה שעת הכושר וכגון חמץ צפסח שהשצנו לא אס אמרת צחמץ צפסח שכן כרת אצל כל דהו כי האי שכן גדולי קרקע לאו פירכא היא: **ולפיפוך לנולשו כו'.** דכיון דלאו חדא מחדא היא אלא חד מתלת כמה הצד דמי הלכך ליפרוך צכולהו ואע"ג דלאו קולא וחומרא היא דקא סי"ד דכי אמרינן צלא אס אמרת דלא פרכינן ציה כל דהו ה"מ הינא דאתאי חדא מחדא כגון צריס מלתא דצעי לאתמי מערלה לחודה אצל חדא מתרמי או מתלת כמה הצד דמיא ואף על גב דלא אמרינן וחזר הדין פרכינן לכולהו פירכא כל דהו:

כל הבשר פרק שמיני חולין

בעורה וז ששנה רבי. כלומר וכי מכווערת היא צעניך משנה וז ששנה רבי ולמדה לצשר צחצץ ממקרא הזה: לא סאכלנו. יתירא דכתיב צראה אנכי גבי פסולי המוקדשין שנפדו רק הדס לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמיס^[א] והדר כתיב לא תאכלנו למען ייטב לך וגו'^[א] לרס לא אינטריך דהא כתיבי קראי טובא ומוקי ליה לצשר

צחצץ: דצר הלמד מענינו. דצר סמוס שאין מפורש צו צמה מדבר הוי לומדו מן הענין פרשה שנכתב צה צמה הענין מייירי: **בשני מינין.** פסולי המוקדשין שנפדו שני מינין הן מותרין באכילה כחולין ואסורין בגזיה ועבודה כקדשים כדאמר בצבורות (דף טו.) תוצח^[א] ולא גזיה צשר ולא חצץ: אצל צהנאה לא קמ"ל. מהאי קרא דכתיבא אזהרה ידיה גבי פסח מה פסח מצושל אסור באכילה וצהנאה דכל קדשים שאינס ראויס לאכילה מעוצר לורסן וינאו לצית השריפה אף זה אסור צהנאה: **כי עם קדוש אתם.** לא מצשל גדי: מה להלן צהנאה. [צעילן] הנאה היא: לא סאכלנו כל נבלה. צסיפיה דקרא כתיב צשר צחצץ: לא תצשלנס. צחצצו ותמכנה אלמא אסורה צהנאה: **שנעצדה צו עצירה.** צצישול: לא היסא לו **שעת הכושר.** פרי הערלה צאיסור גדל אצל צשר צחצץ היסא לו שעת הכושר קודם שניתן צשר צחצץ: כלאי הכרם יוכיחו. לקנן פריך ל"ל כלאי הכרם נימא ערלה מוכיח וחזר הדין ועוד פריך נימא מה לכלאי הכרם שכן לא היסא [להן] שעת הכושר: למה לי גו"ש. לאיסור אכילה כי היכי דיליף לאיסור הנאה מערלה נילף נמי לאיסור אכילה: **משום דאינא למימר חורש צשור וחמור יוכיח.** שנעצדה צו עצירה ומותר באכילה אצל השתא דקיימא לן אכילה מג"ש יליפינן הנאה צקי"ו וליכא למימר חורש צשור וחמור יוכיח * דמה לחורש צשור וחמור דמומר באכילה תאמר צצשר צחצץ שאסור באכילה: **למה ליה למימר.** לעיל כלאים יוכיח דאינטריך ליה לאהדורי אכלאים דהוה ליה למד חדא מתלת צשר צחצץ מערלה וחמץ וכלאים לימא ערלה תוכיח ויתיבי חדא מתרמי שפיר: **וליהדר דינא.** וכשיחזור הדין מה לערלה שכן לא היסא לה שעת הכושר חמץ יוכיח מה לחמץ שכן כרת ערלה תוכיח וגמרינן ומיייתינן לה צמה הצד כגון לא ראי ערלה כראי חמץ ולא ראי חמץ כראי ערלה הצד השוה צצנהו שאסורין באכילה ואסורין צהנאה אף אני אביא צשר צחצץ דהואיל ואסור באכילה מגו"ש יסא אסור אף צהנאה: **הכי אמרינן משמיה דר"ל.** האי נצלה תוכיח אינה תשובה דכל הצאה צמה הצד מגופיה

נבלה תוכיח שאסורה באכילה ומותרת בהנאה אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דריש לקיש כל מה הצד מגופו פרכינן מעלמא לא פרכינן אי הכי תיתי במה הצד משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן גדולי קרקע אי הכי השתא נמי איכא למיפרך מה לכלאי הכרם שכן גדולי קרקע א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דר"ל כל מה הצד פרכינן כל דהו לא פרכינן ולפיפוך לבולחו מה לבולחו שכן גדולי קרקע אלא אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דר"ל חדא

פרכינן אס יש להשיצ צשנייה מה להצד השוה צצשנייה שכן כך וכך יש צהס תאמר צזה שלא השווה להן צצמה וז (היא) פרכינן אצל מעלמא כגון פלוגי יוכיח לא פרכינן: **שכן גדולי קרקע.** אע"ג דאין חומר להיות נאסרין צצק אפ"ה אמרינן: כל מה הצד פרכינן כל דהו. כל דבר הלמד צהצד השוה ויש להשיצ שום דצר שהמלמדין שוין צו והלמד אינו שוה להן צו אפילו שאינו לא קל ולא חמור פרכינן ליה: לא אס אמרס כו'. אי הוה הדר דינא ואתי צמה הצד הוה פרכינן כל דהו אצל השתא דאתי מכלאים ואתה צא להשיצ לא אס אמרת צכלאים שכן גדולי קרקע וין וז תשובה דקולא וחומרא פרכינן אס אנו צרייין ללמוד קולא יש לך להשיצ לא אס אמרת צמה צוה שכן יש צו ציד קולא ואס אנו לומדים חומר לריך אתה להשיצ לא אס אמרת צזה שכן יש צו צד חמור כגון הני דאמרינן לעיל מה לערלה שכן לא הינא לה שעת הכושר וכגון חמץ צפסח שהשצנו לא אס אמרת צחמץ צפסח שכן כרת אצל כל דהו כי האי שכן גדולי קרקע לאו פירכא היא: **ולפיפוך לנולשו כו'.** דכיון דלאו חדא מחדא היא אלא חד מתלת כמה הצד דמי הלכך ליפרוך צכולהו ואע"ג דלאו קולא וחומרא היא דקא סי"ד דכי אמרינן צלא אס אמרת דלא פרכינן ציה כל דהו ה"מ הינא דאתאי חדא מחדא כגון צריס מלתא דצעי לאתמי מערלה לחודה אצל חדא מתרמי או מתלת כמה הצד דמיא ואף על גב דלא אמרינן וחזר הדין פרכינן לכולהו פירכא כל דהו:

חדא

חדא

בשר בחלב הכתוב מדבר אתה אומר בבשר בחלב הכתוב מדבר או אינו אלא באחד מכל האיסורין שבתורה אמרת צא ולמד מ"ג. מדות שהתורה נדרשת בהן ^[א] דבר הלמד מענינו במה הכתוב מדבר בשני מינין אף כאן בשני מינין אי מזהיא הוה אמינא הני מילי באכילה אבל בהנאה לא קמ"ל ורבי בהנאה מנא ליה נפקא ליה מזהבא נאמר כאן יכי עם קדוש אתה לה' ונאמר להלן ^[א] ולא יהיה קדש בבני ישראל מה להלן בהנאה אף כאן בהנאה רבי רבי אליעזר תנא ילא תאכלו כל נבלה [וגו'] אמרה תורה כשתמכרנה לא תבשלנה ותמכרנה רבי רבי ישמעאל ^[א] תנא ^[א] ללא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בשול תניא איסי בן יהודה אומר מגין ^[א] לבשר בחלב שאסור נאמר כאן יכי עם קדוש אתה ונאמר להלן ^[א] ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשרה טרפה לא תאכלו מה להלן אסור אף כאן אסור ואין לי אלא באכילה בהנאה מגין אמרת קי"ו *ומה ערלה שלא נעבדה בה עבירה אסורה בהנאה בשר בחלב שנעבדה בו עבירה אינו דין שאסור בהנאה מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר ואסור בחלב בפסח יוכיח שהיתה לו שעת הכושר ואסור בהנאה מה להחמץ בפסח שכן ענוש כרת כלאי הכרם יוכיחו שאין ענוש כרת ואסור בהנאה למה לי גז"ש לייתי כולה בקי"ו מערלה ומה ערלה שלא נעבדה בה עבירה אסורה בין באכילה בין בהנאה בשר בחלב שנעבדה בו עבירה אינו דין שאסור בין באכילה בין בהנאה משום דאיכא למימר חורש בשור ובחמור וחוסם פי פרה ודש בה יוכיח שנעבדה בהם עבירה ושרו למה לי למימר כלאי הכרם יוכיחו לימא ערלה תוכיח

מסורת הש"ס

- ↑ [קדושין ט: לקמן קח.].
- ↑ [פסחדרין פו. לקמן קמ.].
- ↑ [כישות ד.]. א. קדושין ט:.
- ↑ [פסחים כד:]. ב. רש"י.
- ↑ [דברים יב].
- ↑ [פסחים דף כה.].

פסוקים ופסוקים

תורה אור השלם

- ↑ לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מקרב לקביר כי עם קדוש אתה לך אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: דברים יד כא
- ↑ לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא ידהיה קדש מבני ישראל: דברים כג יח
- ↑ ראשית בבורי ארמקח תביא בית יי אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: שמות כג יט
- ↑ ואנשי קדש תהיון לי ואנשי קדש טרפה לא תאכלו לקבל תשלכון אתה: שמות כב ל

פסוקים ופסוקים

גזיון הש"ס

גבי' ומה קרלה שלא וכו'. עיין צ"מ דף גג ע"א תוס' ד"ה ועלה: רש"י ד"ה משום דאיכא למיטר וכו' דמה לחורש. עיי' מה נהו ע"ב תוס' ד"ה כי' תוס' ד"ה בלא וכו' ואין להקשות מה קרלה. עיי' סוטה דף לה ע"א תוס' ד"ה לפי:

פסוקים ופסוקים

הגהות מהר"ב רינשבורג

[א] תוס' ד"ה כלאי וכו' דהיא גופה נילף. כיצ עשו"ס מהריב"ל חלק ג' סי' מ"ג:

פסוקים ופסוקים

מוסף רש"י

בעורה וז ששנה רבי. צמתיא, וכי אינה מקובלת עלין שאתא חזור ללמדה ממקום אחר (קדושין ט.). צא ולמד מיי"ג מדות. וז היא אמת מן שיהא הדבר מעניין למד (סנהדרין יב.). דבר הלמד מענינו. מקרא שכתוב סתם ואין אט יודעין צמה מדבר, הוי לומדו מענינו רש"י (קמ"ט קמ.) אס אי אמה יודע צמה הכתוב מדבר לא ולמד מפרשה שכתוב צה ופי' הפרשה הוא נכתב אלא (סנהדרין יב.). מגין לבשר בחלב שאסור. באכילה (פסחים כד:). ערלה שלא נעבדה בה עבירה. צנטיעותה (סו.). בשר בחלב שנעבדה בו עבירה. כשיטלו ועבר עליו על לאו לא מצשל (סו.). מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר. שפירי זה חמץ באיסור וגמרא באסור, תאמר צצשר צחצץ שיש לו שעת הכושר קודם שניתן צחצץ (סו.).